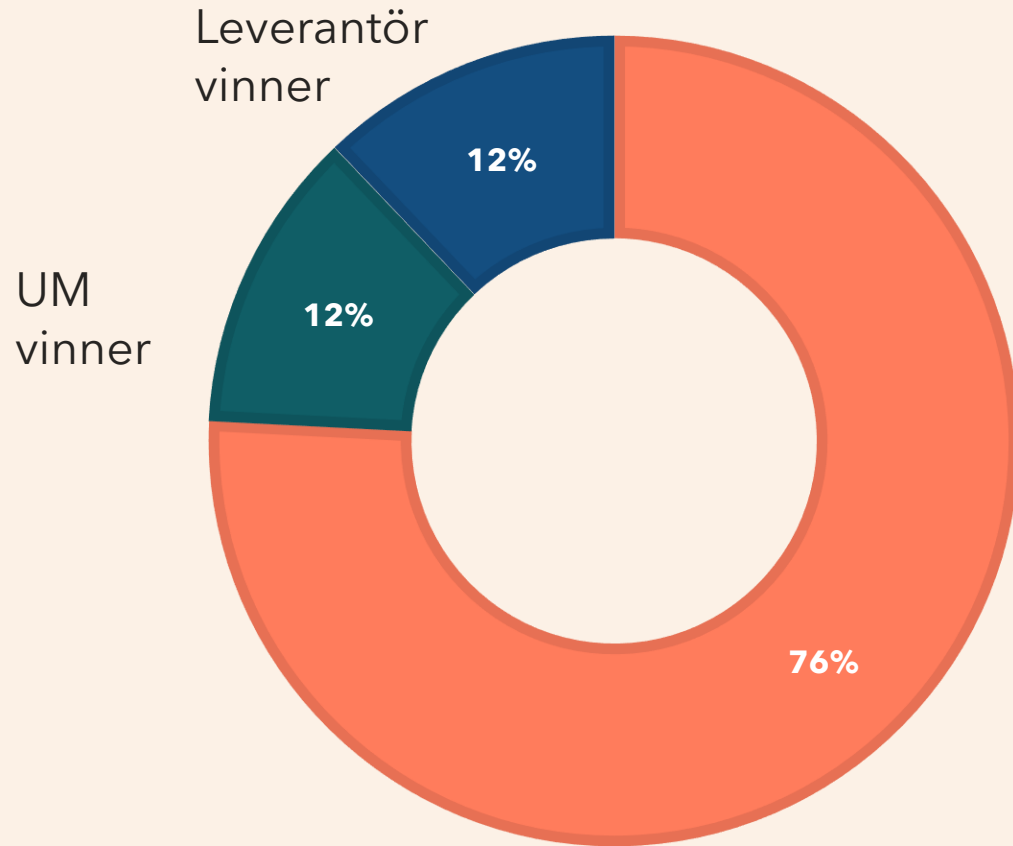

Rättsfallsåret 2024-2025

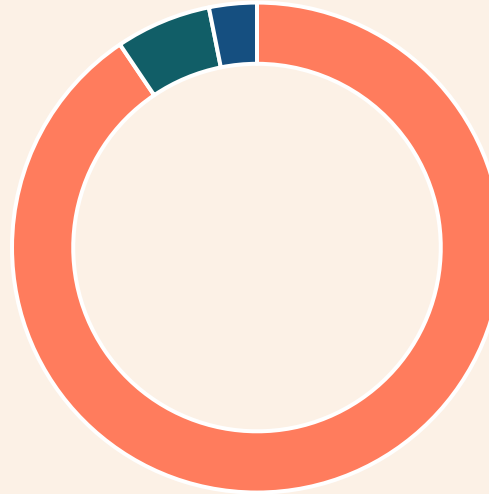
SOIs årskonferens, Karlstad 2025

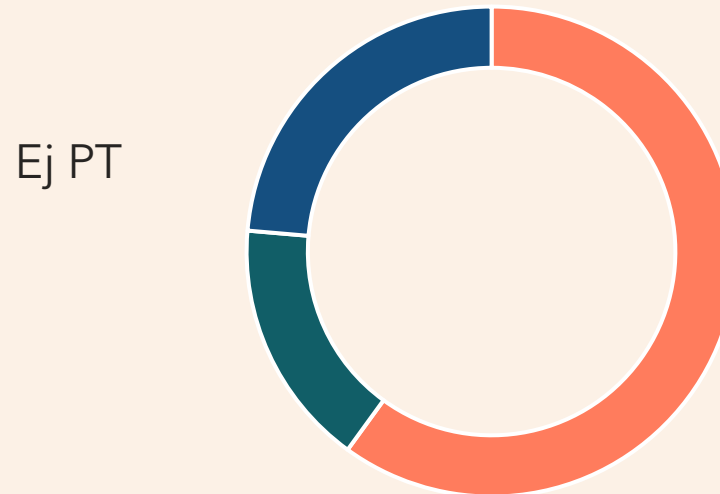
KAMMARRÄTTERNA 2024-25

Stockholm

Göteborg

HFD då?

- 5 avgöranden varav
- 1 PT
 - 1 IB
 - 1 avgörande i sak
 - 2 ej PT

- Onormalt låga anbud
- Intern upphandling
- Den sjätte principen
- Hyresundantaget

Onormalt låga anbud

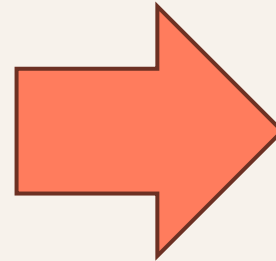
När en UM antar ett anbud trots lågt pris och försvarar det i domstol vinner UM.

När en leverantör klagar på att ha fått sitt anbud förkastat vinner leverantören oftare än de förlorar.

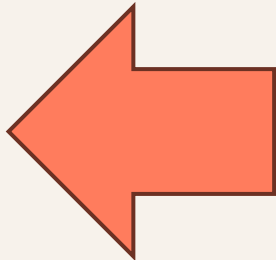
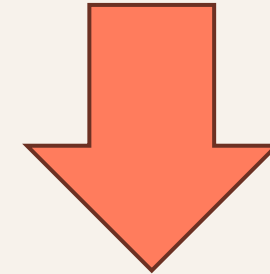

Är det trots
allt värt att
"ta striden"?

- Fusk med skatter eller annat
- Luckor i avtal
- Tro på att UM inte kommer att kontrollera
- Gungor och karuseller
- "Äkta" låga priser

Detta skapar drivkraften att hellre acceptera en förklaring än att förkasta det låga anbudet.

Men vilka effekter får det? Och vad beror egentligen det låga anbudet på?

Vad tar vi med oss?

Fokus på helhet och effekter!

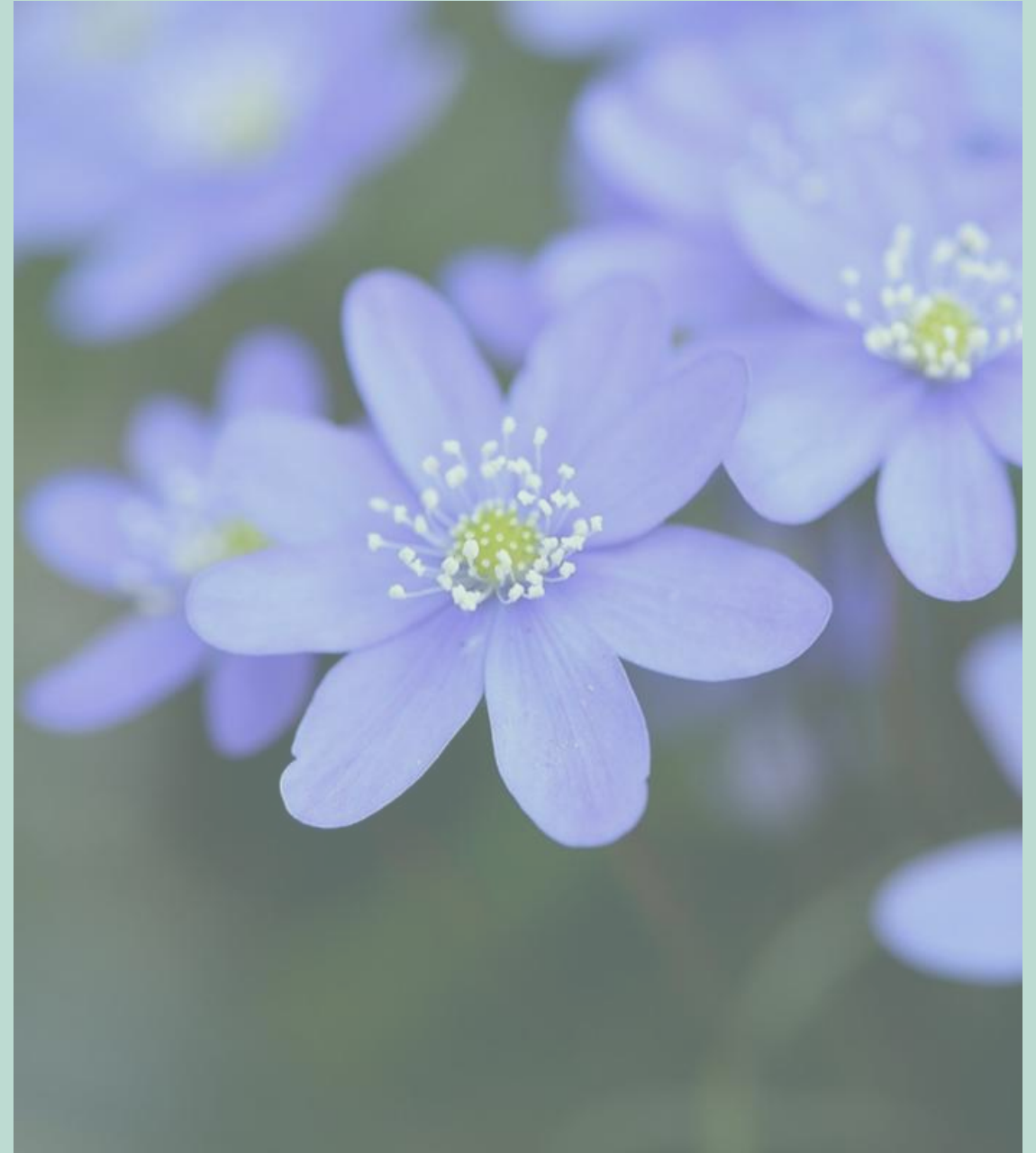
Intern upphandling

Kriterier

Kontrollkriteriet: den kontroll som motsvarar den kontroll som aktören utövar över sin egen förvaltning - strategiska mål och viktiga beslut - heläggande presumerar kontroll

Verksamhetskriteriet: bedriver mer än 80 % av sin verksamhet för motpartens/myndighetens/enhetens räkning

Inget direkt privat ägarintresse

Verksamhetskravet - utmanade för systerbolagen, Uddevalla Skolskjuts AB

- Avtal om skolskjuts ingicks med systerbolag med hänvisning till undantag för intern upphandling.
- KKV (523/2024) systerbolagen utför inte huvuddelen av sin verksamhet för Uddevalla kommun, dvs både den säljande och köpande parten måste uppfylla verksamhetskriteriet.
- FR Gbg (7505-24), feb 2025, delar bedömningen Upphandlingsskadeavgift 3.000.000 kr
- Överklagat KR Gbg, (1345-25) ännu ej PT

Verksamhetskravet – Sysav

KR Sthlm (1232-24):

- Hänvisas till fast procentsats, dvs kvantitativa omständigheter
- Direktivet ger inte stöd för att beakta kvalitativa omständigheter
- All verksamhet inom tilldelningen ska beaktas

- Bolagshandlingar är tydliga på tilldelningens omfattning
- Extern försäljning av återvunnet material och energi ingår i tjänsten som utförs för kommunernas räkning
- Verksamhetskriteriet är uppfyllt

PT i HFD (6278-24)

Vad tar vi med oss?

Det är fortfarande krångligt och otydligt...

Några medskick:

- Vad vill vi uppnå? Vilka samverkans-möjligheter finns?
- 100% offentligt ägande
- Det blir olika i förhållande till olika bolag - beroende på bolagens verksamhet

Den sjätte principen

Likabehandling

Proportionalitet

Transparens

och...

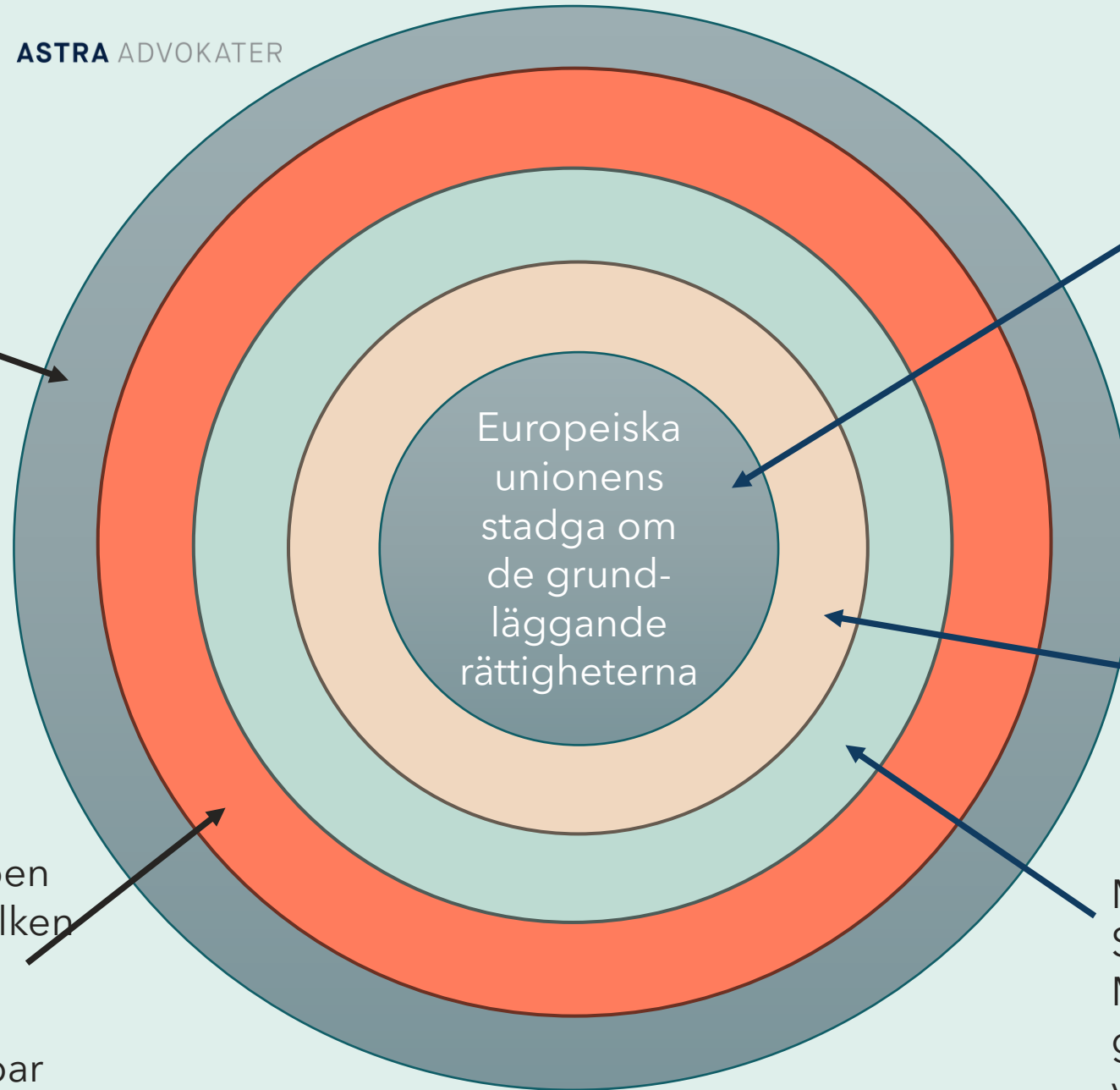
God förvaltningssed

Icke-diskriminering

Ömsesidigt
erkännande

Mål C-66/22 och C-682/22
"...Av detta följer att den upphandlande myndigheten inom ramen för förfaranden för offentlig upphandling är skyldig att motivera sina beslut."

Mål C-927-19
"... den allmänna unionsrättsliga principen om god förvaltning, vilken uppställer krav som medlemsstaterna ska uppfylla när de tillämpar unionsrätten"

Art 41
1. "...opartiskt, rättvist..."
2 c) "förvaltningen är skyldig att motivera sina beslut"

Mål C-222/86 Heylens
m.fl
Effektiv domstolskontroll
kräver redovisning av skäl
för beslutet

Mål C-46/16 LS Customs
Service
Motivering är
grundläggande för att
veta om man ska
överklaga

Vad tar vi med oss?

Principen om god förvaltning gäller all offentlig upphandling

Anbudsgivarna och domstolen måste förstå motivering till beslut

Tydlighet i motivering leder ofta till färre överprövningar

Hyresundantaget

Hyresvärds- upphandling

Under åren 2021 - 2024
annonserades 50 hyresvärds-
upphandlingar

Hälften avbröts

Noll anbud i 16 upphandlingar

I 18 upphandlingar inkom ett anbud

Nackamålet

Förvaltningsrätten

- 1) Blandat kontrakt
- 2) Huvudföremålet?
 - a. Tillbyggnaden tillgodosåg endast 20 procent av kommunens behov, och
 - b. Den var inte så särpräglad att den kunde ses som karaktäristisk för kontraktet

Kammarrätten

- Delar bedömningen, inslaget av byggnadsentreprenad är av underordnad betydelse

- KKV 133/2024 ansökan om upphandlingsskadeavgift 3 mkr
- FR Sthlm mål nr 3202-24
- KR Sthlm mål nr 5645-24

Kristianstadmålet

Förvaltningsrätten:

- 1) Blandat kontrakt
- 2) Huvudföremålet?
 - a. Byggnadsarbetet har initierats av kommunen
 - b. Kommunen har haft stort inflytande över kravställningen och därmed genomförandet.
 - c. Ombyggnads- och tillbyggnadsarbetena ännu inte har realiserats när avtalet ingicks har också betydelse.

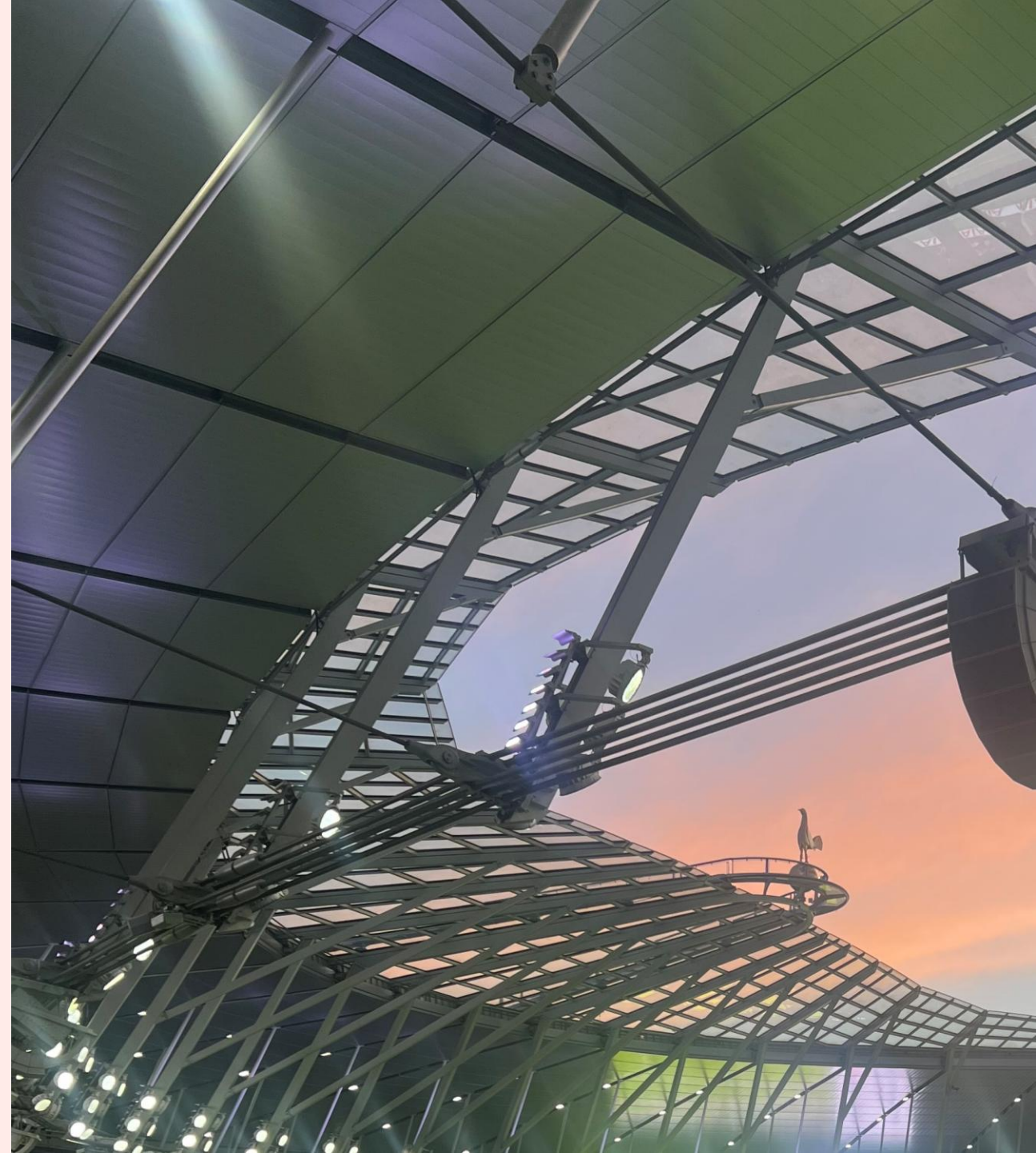
- KKV 362/2024 ansökan om upphandlingsskadeavgift 1,5 mkr
- FR Malmö mål nr 5238-24
- KR mål nr 6738-24 ej PT

NFŠ/ Slovakiska arenan

Mål C-28/23,

- Den slovakiska regeringen vill komma ur köpeutfästelsen
- Frågor i målet:
 - Är ett sådant avtalspaket som föreligger i målet kontrakt enligt upphandlingsdirektiven?
 - Om ja, är det ett byggentreprenidkontrakt?

Vad tar vi med oss?

Svårt med konkurrens vid
hyresvärdsupphandling

Litet utrymme för hyresundantaget

Knepiga slutsatser när vi nu har ett
hyresundantag

Alternativ:

- Köp fastigheten och ägd den inom kommunen

Tack!

Sara Catoni
Chefjurist SKR
sara.catoni@skr.se

Björn Bergström
Partner Astra Advokater
bjorn.bergstrom@astralaw.se